

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego zmiany wniosku Komisji COM(2011) 607 final/2 dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006

COM(2013) 145 final – 2011/0268 (COD)

oraz wniosku dotyczącego zmiany wniosku Komisji COM(2012) 496 dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006

COM(2013) 146 final – 2011/0276 (COD)

(2013/C 271/19)

Sprawozdawca generalny: **Mário SOARES**

Dnia 25 marca 2013 r. Rada, działając na podstawie art. 164 i 177 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego zmiany wniosku Komisji COM(2011) 607 final/2 dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006

COM(2013) 145 final – 2011/0268 (COD)

oraz

wniosku dotyczącego zmiany wniosku Komisji COM(2012) 496 final dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006

COM(2013) 146 final – 2011/0276 (COD).

Dnia 16 kwietnia 2013 r. Prezydium Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego powierzyło przygotowanie opinii w tej sprawie Sekcji Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa.

Mając na względzie pilny charakter prac, na 490. sesji plenarnej w dniach 22 i 23 maja 2013 r. (posiedzenie z 22 maja 2013 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wyznaczył Mário SOARESA na sprawozdawcę generalnego oraz stosunkiem głosów 135 do 3 – 4 osoby wstrzymały się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Mimo zastrzeżeń Komitetu dotyczących wielkości finansowania i sposobu jego zapewnienia dla Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i Gwarancji dla młodzieży, EKES zgadza się z Komisją co do konieczności zmiany, zgodnie z proponowanym wnioskiem, rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczących Europejskiego Funduszu Społecznego i funduszy strukturalnych.

1.2 EKES wskazuje, iż uzgadniana obecnie polityka powinna przyczynić się do wzrostu i tworzenia stabilnych

miejsc pracy wysokiej jakości oraz wzmocnienia spójności społecznej.

1.3 EKES wyraża ubolewanie, że finansowanie Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych nie wynika ze wzmocnienia środków unijnych, lecz z wydzielenia kwot z ogólnego budżetu na spójność, który już obecnie jest niższy niż w okresie 2007–2013.

1.4 EKES jest przekonany, że przyznana kwota 6 mld EUR jest niewystarczająca w obliczu wagi problemu i pilnej konieczności przewyciężenia go.

1.5 Dopóki kryzys się nie skończy i nie rozpocznie się tworzenie zatrudnienia, EKES proponuje bądź większą elastyczność w ustalaniu odsetka młodych bezrobotnych mających dostęp do przyznanych funduszy, tak by można było oceniać rozwój sytuacji w zakresie bezrobocia wśród młodzieży, bądź też ustalenie tego odsetka na poziomie 20 %.

1.6 EKES zaleca podniesienie limitu wiekowego dostępu do Gwarancji dla młodzieży do 30 lat, zwłaszcza w krajach, w których występuje wyższa stopa bezrobocia wśród młodzieży.

1.7 Wreszcie, EKES wzywa państwa członkowskie, by nie ograniczały swoich zobowiązań finansowych dotyczących wspierania zatrudnienia młodych ludzi z funduszy określonych we wniosku dotyczącym wieloletnich ram finansowych i by przyjęły sugestię Komisji dotyczącą wykorzystania dodatkowych zasobów w celu likwidacji problemu, który stawia pod znakiem zapytania przyszłość całego pokolenia młodych Europejczyków.

2. Główne elementy wniosku Komisji

2.1 W nawiązaniu do decyzji Rady Europejskiej z 28 lutego 2013 r. dotyczącej utworzenia nowej Gwarancji dla młodzieży Komisja przedstawiła dwa wnioski: jeden z nich zmienia wniosek Komisji COM(2011) 607 final/2 dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (COM(2013) 145 final), natomiast drugi zmienia wniosek Komisji COM(2012) 496 final dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące różnych funduszy oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (COM(2013) 146 final).

2.2 Wnioski te mają na celu zapewnienie finansowania Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, w ramach Gwarancji dla młodzieży, która przewiduje zapewnienie wszystkim młodym osobom do 25 roku życia wartościowej oferty pracy lub kształcenia ustawicznego bądź praktyki zawodowej w ciągu czterech miesięcy od ukończenia studiów lub uzyskania statusu bezrobotnego.

2.3 Całkowite finansowanie przewidziane na okres 2014–2020 wynosi 6 mld EUR, z czego 3 mld będzie stanowiło inwestycję z Europejskiego Funduszu Społecznego, zaś 3 mld EUR będzie elementem specjalnej dotacji przeznaczonej na Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych w ramach poddziału 1b: „Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna”.

2.4 Przewidziane środki przeznaczone zostaną na regiony NUTS 2, w których w 2012 r. odnotowano stopę bezrobocia wśród młodzieży (w wieku 15–25 lat) powyżej 25 %.

3. Uwagi ogólne

3.1 Dramatyczna sytuacja związana z bezrobociem wśród młodzieży, które obserwuje się w różnych państwach

członkowskich, uzasadnia w dużej mierze inicjatywę ustanowioną przez Radę 28 lutego 2013 r. dotyczącą utworzenia Gwarancji dla młodzieży, o którą wielokrotnie i na różne sposoby apelowali partnerzy społeczni i organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

3.2 Według Komisji Europejskiej w UE jest 7,5 mln tzw. młodzieży NEET⁽¹⁾, czyli 12,9 % młodych Europejczyków w wieku od 15 do 24 lat. Wiele z tych osób nie ukończyło szkoły średniej lub przedwcześnie porzuciło naukę, wiele z nich to imigranci lub osoby należące do najmniej uprzywilejowanych grup społecznych. Jednakże w niektórych krajach można zauważyć pogorszenie sytuacji młodych ludzi pochodzących z klasy średniej (nowi biedacy), którzy jeszcze nie ukończyli studiów lub są zagrożeni rezygnacją z nauki.

3.3 W swych wcześniejszych opiniach EKES wskazał na katastrofalne dane dotyczące bezrobocia wśród młodzieży i wezwał wszystkie zainteresowane strony do przyjęcia pilnych, skutecznych i zdecydowanych środków, aby zlikwidować to błędne koło, które naraża na szwank przyszłość całego pokolenia⁽²⁾. Jest to nie tylko konkretny problem dla dotkniętych nim osób, lecz także zagrożenie dla spójności społecznej w UE, które z czasem może mieć negatywny wpływ na wzrost gospodarczy i konkurencyjność w Europie.

3.4 EKES uważa, że prowadzona obecnie polityka powinna przyczynić się do ożywienia wzrostu i tworzenia stabilnych miejsc pracy wysokiej jakości, z zachowaniem gwarancji i ochrony, które historycznie przyczyniły się do budowy europejskiego modelu społecznego oraz spójności społecznej. Jednocześnie ponownie podkreśla znaczenie pełnego udziału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w planowaniu, realizacji i monitorowaniu tej polityki.

3.5 W praktyce Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, będąca częścią Gwarancji dla młodzieży, odniesie sukces tylko pod warunkiem istnienia odpowiednich bodźców w dziedzinie „popytu na rynku pracy” (lub też pod warunkiem występowania wzrostu gospodarczego). Ponadto edukacja, praktyki zawodowe i podnoszenie kwalifikacji milionów młodych osób przy niewielkich perspektywach integracji na rynku pracy niosą ze sobą ogromne ryzyko.

3.6 EKES z niepokojem odnotowuje, że Rada Europejska zasadniczo postrzega trudności gospodarcze Europy jako problem konsolidacji budżetowej i nie próbuje nawet obliczyć kosztów utraconych możliwości lub negatywnych skutków w dłuższej perspektywie, takich jak masowe bezrobocie wśród młodzieży, rozczarowanie i desperacja⁽³⁾.

(1) NEET: określenie to odnosi się do młodzieży, która nie uczy się ani nie pracuje i ma niski poziom wykształcenia bądź przeszkolenia.

(2) Zob. szczególnie: opinia EKES-u w sprawie pakietu na rzecz zatrudnienia młodzieży/wprowadzania młodzieży na rynek pracy, Dz.U. C 161 z 6.6.2013, s. 67-72.

(3) Koszt braku integracji młodych ludzi na rynku pracy, ze względu na nadmierne świadczenia społeczne lub nieściągalność podatków, przekracza 150 mld EUR.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 Ponieważ zmiany rozporządzeń przedstawione przez Komisję mają na celu dostosowanie obecnego rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego oraz bardziej ogólnego rozporządzenia w sprawie poszczególnych funduszy europejskich do decyzji Rady Europejskiej z 7–8 lutego, poniższe uwagi nie odnoszą się do wniosku Komisji, lecz do założeń określonych przez Radę.

4.2 W kontekście aktualnego kryzysu EKES ubolewa, że Rada zaproponowała budżet UE na okres 2014–2020 w wysokości niższej niż w poprzednim okresie, co negatywnie wpłynie na wielkość środków niezbędnych do sprostania obecnej sytuacji.

4.3 Na podstawie tej decyzji finansowanie proponowane na walkę z bezrobociem wśród młodzieży nie będzie pochodziło ze zwiększenia budżetu, lecz z odliczenia kwot przeznaczonych na inne dziedziny – 3 mld z Europejskiego Funduszu Społecznego i 3 mld z polityki spójności.

4.4 Podobnie, całkowita przyznana kwota w wysokości 6 mld EUR na przestrzeni siedmiu lat jest wyraźnie niewystarczająca⁽⁴⁾.

4.5 Przyjęcie roku 2012 jako punktu odniesienia do ustalenia stopy bezrobocia wśród młodzieży (25 %) uprawniającej

do korzystania z przyznanych już funduszy nie uwzględni ani ewolucji kryzysu, ani aktualnej recesji i może powodować zaniechanie dramatycznej sytuacji występującej w tym okresie. Zdaniem EKES-u należy więc zapewnić większą elastyczność, aby umożliwić ocenę rozwoju sytuacji w zakresie bezrobocia wśród młodzieży lub, zapobiegawczo, obniżyć ten odsetek do 20 %.

4.6 Ponadto EKES zaleca podniesienie limitu wieku uprawniającego do skorzystania z Gwarancji dla młodzieży do 30 lat, aby umożliwić dostęp do niej także osobom, które później kończą studia lub znajdują się w okresie przejściowym między kształceniem a podjęciem zatrudnienia. Taka sytuacja ma szczególne znaczenie dla krajów, w których występuje wysoka stopa bezrobocia wśród młodzieży.

4.7 EKES popiera decyzję dotyczącą wyłączenia państw członkowskich ze współfinansowania specjalnej dotacji na Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, a także wyłączenia środków na tę inicjatywę z rezerwy na wykonanie wynoszącej 5 %.

4.8 Wreszcie EKES potwierdza, że mimo powyższych uwag inicjatywę tę należy poprzeć i wzywa do przekształcenia jej w środek strukturalny w ramach aktywnej polityki zatrudnienia, bez ograniczania jej do instrumentu służącego sprostaniu obecnemu kryzysowi gospodarczemu⁽⁵⁾.

Bruksela, 22 maja 2013 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Henri MALOSSE

⁽⁴⁾ Według MOP, która przyjęła tę inicjatywę przychylnie, lecz ostrożnie, niezbędne środki finansowe pozwalające oczekiwać znaczących zmian sytuacji powinny wynieść ok. 21 mld EUR.

⁽⁵⁾ Zgodnie z opinią EKES-u w sprawie pakietu na rzecz zatrudnienia młodzieży/wprowadzania młodzieży na rynek pracy, Dz.U. C 161 z 6.6.2013, s. 67-72. Inicjatywa na rzecz zatrudnienia młodzieży musi być powiązana z semestrem europejskim.